

2. Speed Tent 300 Speed Tent 270 5SF (2.7m x 2.7m x 2m) URS: <http://www.waproducts.co.uk/proddetail.php?prod=b20399>] (дата звернення 07.08.2019).

3. Scene Guard Scene Cover Tent 10 ft (Steel Frame) URL: https://translate.googleusercontent.com/translate_c?depth=2&hl=uk&prev=search&rurl=translate.google.com&sl=en&sp=nmt4&u=http://www.sirchie.com/scene-guard-scene-cover-tent-10-ft-x-10-ft-steel-frame.html&xid=17259,15700022,15700043,15700124,15700149,15700168,15700173,15700186,15700190,15700201&usg=ALkJrhjMTDlWJjJ6hlFgwWvS7R_rLiXVw#.W0Sly9QS-9I (дата звернення 07.08.2019).

4. Защитный тент URL: https://www.amazon.com/dp/B01F6YE8WK/ref=sspa_dk_detail_7?psc=1&pd_rd_i=B01F6YE8WK&pd_rd_w=ASmRa&pf_rd_p=21517efd-b385-405b-a405-9a37af61b5b4&pd_rd_wg=GurPm&pf_rd_r=3HG584RVAE1MBDTDX875&pd_rd_r=ac6540be-1a60-11e9-8448-d7e517c085e3 (дата звернення 07.08.2019).

5. Kryminalistyczne namioty URL: <http://clkp.policja.pl/clk/aktualnosci/123160,Walidacja-namiotu-do-ujawniania-sladow-daktyloskopijnych-na-przedmiotach-duzogat.html> (дата звернення 09.08.2019).

6. Судебные палатки URL: <http://www.tents4work.co.uk/forensics> (дата звернення 17.09.2019).

Нікіта Алесь Георгіївна, завідувач
сектору товарознавчих та
гемологічних досліджень відділу
товарознавчих, гемологічних,
економічних, будівельних, земельних
досліджень та оціночної діяльності
Запорізького НДЕКЦ МВС

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ РИНКОВОЇ ВАРТОСТІ БДЖОЛИНИХ СІМЕЙ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

В рамках кримінальних проваджень часто виникає необхідність у проведенні товарознавчої експертизи. Товарознавча експертиза охоплює найрізноманітніший асортимент товарів, сировини, обладнання, живих тварин, ліків.

Однією із особливостей проведення судової товарознавчої експертизи за матеріалами кримінальних проваджень є відсутність об'єктів дослідження у деяких випадках. Як вихідні дані для дослідження використовуються відомості, що знаходяться у матеріалах провадження (протоколах допитів і пояснень підозрюваних, потерпілих, свідків тощо) [1]. Отже об'єктивний та

повний висновок експерта можливий за умови, що органи досудового розслідування зможуть надати експерту всі необхідні вихідні дані. Але у зв'язку із різноманітністю товарів, сировини, обладнання, живих тварин іноді виникають питання, які саме вихідні дані необхідні експерту за товарознавчим напрямком.

Одним із таких об'єктів дослідження по кримінальним провадженням може бути бджолина сім'я. Експертом за товарознавчим напрямком для визначення ринкової вартості бджолиної сім'ї використовуються лише вихідні дані зазначені в постанові (ухвалі) та матеріалах провадження.

Бджолина сім'я – складний організм, що складається з декількох тисяч робочих бджіл, кількох сотень трутнів і матки, пов'язаних в єдине ціле обміном речовин. Завдяки такій спільноті бджолина сім'я може збирати велику кількість меду та квіткового пилку, захищатися від ворогів, підтримувати оптимальну температуру і вологість у вулику, розмножуватися.

Кожна бджолина сім'я має свої індивідуальні особливості: специфічний запах, агресивність, здатність до збору меду, зимостійкість, які зберігаються лише до тих пір, доки в ній живе одна і та ж матка. Після заміни старої матки новою змінюються і властивості бджолиної сім'ї, на зміну попередньому поколінню з'являється нове покоління бджіл з іншими спадковими властивостями. Єдність бджолиної сім'ї підтримується комплексом взаємозв'язків між її членами. До них відносяться трофічні і тактильні контакти (обмін кормом і феромонами), сигнальні звуки і рухи та ін.

Бджолина сім'я нормально живе і розмножується тільки в повному складі. Кожна особина бджолиної сім'ї виконує певну функцію, спрямовану на продовження життя всієї родини [2].

З метою оцінки окремо необхідно розділити бджіл на дві категорії: бджолина сім'я на звичайній пасіці та селекційні бджоли з бджілорозплідників. Для організації пасіки купують кілька бджолиних сімей з вуликами у бджолярів-любителів або на громадській пасіці або ж виписують бджіл в пакетах (легкі фанерні ящики) з державних бджілорозплідників.

Визначення ринкової вартості об'єкта дослідження можливе із застосуванням усіх методичних підходів у разі наявності необхідної інформації. Для визначення вартості бджолиної сім'ї можна використовувати дохідний, витратний та порівняльний підходи [3], але для кожного підходу необхідні різні вихідні дані. Розглянемо детальніше, які саме вихідні дані необхідні, переваги та недоліки кожного методичного підходу.

Порівняльний підхід передбачає аналіз цін продажу та пропонування подібного майна з відповідним коригуванням відмінностей між об'єктами порівняння та об'єктом оцінки.

При аналізі пропозицій ринку України щодо бджолиних сімей, отримуємо два найважливіших параметра необхідних для визначення їх ринкової вартості. Перший параметр – це порода бджіл.

Порода бджіл – встановлена група бджолиних сімей, що склалася під впливом природного і (або) штучного відборів в конкретній географічній зоні проживання, що пристосувалася до цих умов і відрізняється спільністю біологічних і господарських ознак, стійко передаються у спадок.

Основні породи бджіл: середньоросійська темна бджола, сіра гірська кавказька бджола, жовта кавказька бджола, далекосхідна бджола, українська бджола, карпатська бджола, країнська бджола, кубанська бджола, італійська бджола.

Саме порода визначає основні характеристики бджолиної сім'ї, а саме: зимостійкість, інтенсивність весняного розвитку (швидкість росту), несучість матки, медопродуктивність, воскопродуктивність, ройливість, миролюбність, стійкість до захворювань, породна приналежність (типовість).

При дослідженні бджолиної сім'ї краще запросити в якості спеціаліста досвідченого бджоляра, який зможе оглянути сім'ю і визначити якість матки і стільників, кількість бджіл (силу сім'ї) і кормових запасів у вулику, стандартність вулика і рамок, оцінити якість матки по кількості і розташуванню розплоду на стільниках.

З точки зору біологічної і господарської цінності бджолині сім'ї в залежності від кількості в них бджіл ділять на: сильні, середні, слабкі.

Силу сім'ї визначають за кількістю займаних бджолами стільників (рамок). Навесні сильна сім'я повинна мати не менше 8-9 рамок бджіл і 3-4 рамок розплоду. Сім'ї середньої сили в цей час займають 5-7 рамок, а слабкі сім'ї або нуклеуси – менше 5. На початку червня сильні сім'ї повністю займають гніздо (14-16 рамок) і магазинну надставку, а восени – не менше 9-10 рамок.

Отже, другим параметром необхідним для визначення ринкової вартості бджолиної сім'ї – це сила сім'ї (яка визначається кількістю рамок).

Таким чином, для визначення ринкової вартості бджолиної сім'ї порівняльним підходом мінімальні вихідні дані, необхідні експерту за товарознавчим напрямком – це порода та сила бджолиної сім'ї.

Витратний підхід передбачає визначення поточної вартості витрат на відтворення або заміщення об'єкта оцінки з подальшим коригуванням їх на суму зносу (знецінення).

Отже, стосовно визначення вартості бджолиної сім'ї – це сума грошових коштів, витрачена на придбання та їх утримання. А це витрати на придбання бджолиної сім'ї, вулику, інвентарю, корму, ліків для бджіл і т.д. Для використання цього підходу необхідно надати експерту за товарознавчим напрямком всі підтверджуючі документи на фактичні витрати, які він поніс на придбання та утримання цієї сім'ї. Але, зазвичай, на пасіці утримують десятки бджолиних сімей і при використанні витратного підходу необхідно розрахувати витрати, понесені на придбання та утримання конкретної бджолиної сім'ї (сімей), що дещо ускладнює визначення її ринкової вартості.

Дохідний підхід базується на врахуванні принципів найбільш ефективного використання та очікування, відповідно до яких вартість об'єкта оцінки визначається як поточна вартість очікуваних доходів від найбільш ефективного використання об'єкта оцінки, включаючи дохід від його можливого перепродажу.

Отже, при використанні дохідного підходу для визначення ринкової вартості бджолої сім'ї експерт за товарознавчим напрямком розраховує суму грошових коштів, які отримувач бджолої сім'ї від продажу меду, воску та прополісу та отримувач би далі, якби не зникнення (знищення) бджолої сім'ї. З усіх трьох підходів цей метод найбільш вірогідний, оскільки при розрахунках ми припускаємо, що бджолина сім'я продовжувала б і далі надавати продукти своєї життєдіяльності в том ж самому об'ємі, з той же самою періодичністю, за ціною встановленою на дату оцінки.

Підсумовуючи вищевикладене, варто зазначити, що при призначенні судової товарознавчої експертизи щодо визначення ринкової вартості бджолої сім'ї органам досудового розслідування необхідно надати експерту у якості вихідних даних, перш за все відомості стосовно породи та сили бджолої сім'ї, за можливості – витрати на придбання та утримання бджолої сім'ї, які необхідно документально підтвердити та інформацію стосовно кількості та періодичності отримання меду, воску та прополісу від бджолої сім'ї.

Список використаних джерел

1. Методика визначення вартості майна/Харківський НДІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса, 2004.
2. Руцкая Т. В. Пчелы. Разведение и содержание. 2012 URL: https://aldebaran.ru/author/ruckaya_tamara/kniga_pchyolyi_razvedenie_i_soderzhanie/read/ (дата звернення: 25.10.2019).
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 № 1440 «Про затвердження Національного стандарту № 1 «Загальна оцінка майна і майнових прав» зі змінами та доповненнями.